

JAUNAIS CĒS

Agrofirmas „Sorkonais Oktobris“ laikrokssts

Ar domu par cilvēku

23. maijā notika Riebinu pagasta izpildkomitejas sēde, kurā izskatīja vairāku rajona Tautas deputātu padomes lēmumu īstenošanas iespējas mūsu lauzu ikdienu.

Tika apstiprināts sa- roks, kurā nosaukti tie 20 mazapgādātie pagasta iedzīvotāji, kuru pensijas nesasniedz noteikto minimumu. Rajona padome nolēmusi vieniem piešķirt vienreizēju pabalstu — starpību līdz pilniem 70 rubļiem — no ārpusbudžeta līdzekļiem. Kopā mūsu pagastā šim nolūkam atvēlēti 540 rubli. Vienlaikus sēdē tika nolēmts lūgt pagasta padomes deputātus pārskatīt savu vēlēšanu apgabalu lauzu materiālo stāvokli, lai šie līdzekļi

tiktu sadalīti pēc iespējas taisnīgāk. Tāpat kopīgi jāizdomā, kā labāk organizē specprodukta sadali kara un čarba veterāniem, invālidiem un daudzēmēm mātēm, jo turpmāk specprodukta tiks iedalīti arī lauku veikalim.

Rajona padome pienēmu- si nolikumu par soda nau- das iekāsešanu no uzņēmu- miem, iestādēm, organizā- cijām un privātpersonām. So nolikumu nems par pa- matu mūsu pagasta Tautas deputātu padomes komisija pagasta iekšējās kārtības noteikumu projekta izstrā- dāšanai, kura tika ievelēta otrajā padomes sesijā (skat. mūsu laikraksta 8. marsta numuru). Jūnija pirmajā pusē komisija sola nodot izstrādāto «pagasta li- līnu» projektu iedzīvotā- jiem apspriestā.

Jūnijā pēc riebiniešu lūguma jāorganizē vēl viens pasākums — mīrušo pieminas dienas pagasta kapsētās. Sēdē uzdeva pie- minas dienas pareizticīgo un vesticībnieku kapsētās organizēt deputātel — pa- gesta padomes sekretārei Jelenai Sivcovai, bet katolu kapos — pagasta izpildkomitejas priekšsēdētājai Ai- nai Tumašovai.

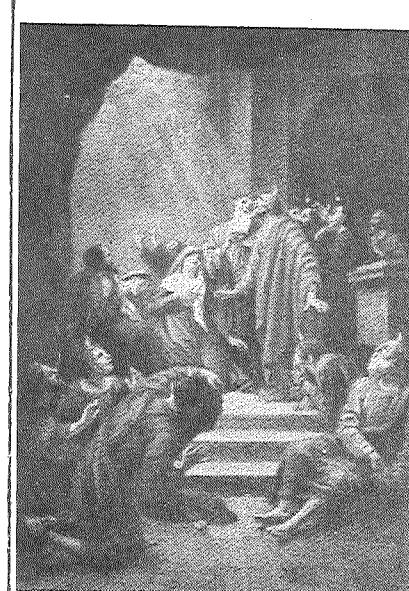
Pienīnu ciemata laudīm būs interesanti uzzināt, ka atkal tiks atvērts izremon- tētais klubs, kurā attiecī- gais rajona iestādes sola palīdzēt iekārtot videosalonu, kas var kļūt populārs visā pagastā. Pašlaik tiek meklēts speciālists, kurš vēlētos strādāt Pienīnu

bibliotēkā un klubā, amatu savienojot. Alga — pēc vienošanās.

Rajona izpildkomitejas priekšsēdētāja rīkojums — katrā ciematā iekārtot peld- vietu. Pagasta izpildkomitejas locekļi apsprieda ie- spēju iekārtot peldvietas Riebinu un Pienīnu ciema- tā. Šis idejas risināšanu uzņēmies pagasta sociālās attīstības jautājumu pastā- vigās komisijas priekšsē- dētājs rajona padomes de- putāts Ilmārs Melušķāns.

Tāpat ir uzdots visā rajona pie izpildkomitejām noorganizēt nepilngadīgo lietu komisijas. Sēdē šīs komisijas priekšsēdētājas pienākumi mūsu pagasta uzticīti izpildkomitejas lo- ceklei pedagoģei Klaudijs Petrovai. Viņas uzdevums sastādit un vadit tādu ko- misiju, kas spētu iedarbīzi cīnīties pret likumpārkā- pumiem pusaudži, vidū.

M. GEKISA

Zajie

svētki

(Sākums laikaksta 21. numurā)

Svētais Gars ir vaja- dzīgs visiem ticīgiem, lai varētu Dieva vārdu pieņemt, saprast tā no- zīmi un dzīvot pēc Die- va vārda. Ar saviem spēkiem cilvēks vien to nespēj. Ticība nostiprina mūsu pūles pretoties jaunumam mūsos un ap-

mums. Ar grēku un lau- numu mēs apstādinām Svētā Gara plūsmu mū- sos un mūsu garu dzīve apskist. Bet mums vi- sim spēkiem jārūpējas, lai Svētais Gars un Viņa 7 dāvanas (saprāts, zi- nāšanas, gudrība, pa- doms, drosme, dievbījī- ba, izturība) mūs neat- stātu nekad.

Tā kā ēna pārslīd svētku noskaņojumam, kad neat- saucas daudzi bērni un nenāk saņemt aplieciņu. Tie ir galvenokārt bērni, kuru vecāki strādā pilsētu rūpniecībā, lai ari turto, tāpat kā pa saimniecību, bija no- rikoti autobusi. Lai varbūt bērniņas svētki nav nekas dižs, taču mazie cilvēcīni prot tos pieņācīgi novēr- tet. Papriecāties. Kādēl vienīm liegt šo iespēju?

Pēc svinīgās čelas bija koncerts, to sniedza Daugavpils ceļnieku kultūras pils bērnu baleta studija. Tad sāvīnojums no zāles pārcēlās uz skatuvi, kur uzstājās otrs un vecākais klasu skolniecītes. Tāpat ar visu sirdi un dvēseli pār- dzīvojot, lai viss izdots. Lai «neizsistos» no P. Cai- kovska mūzikas ritma, lai izdots kā nākas noēdot mūzikā un dejas rakstos pārceltās pazīstamās pa- sakas. Viss izdevās, un ska- néja sirsniņi aplausi.

Kurzemē, Otra zvaigzne Vidzemē, Trešā zvaigzne

zvaigznājā,

Tā bij mīla Latgalite. Paliksim ticīgi un ce- rības pilni. Jo milētības nekad nav un nevar būt par daudz. Vienosimies kopējā lūgšanā, lai Svē- tais Gars parāda mums un mūsu tautai pareizo celu, pa kurū jāiet nā- kamajās dienās!

Novēlu visiem «Jaunā Ceļa» lasītājiem un vinu ģimenes locekļiem prie- cīgus Vasarassvētkus!

Dekāns A. BUDZE

Bērnības gaišuma mīrdzumā

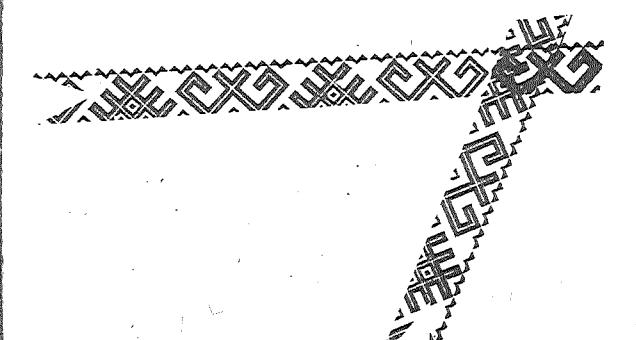
Vini vairs nav gluži ma- zini bērneli — četrīgadīgie, taču sirsniņas silt spēcīgāk un savīnojums aug augu- mā. Satraukti un nopietni viņi kopā ar tētiņiem un māmiņām, ar saviem krust- tēviem un krustmātēm le- nak zāle, kur pie skatuves paaugstinājuma rindās sa- liktas lelles, apaligie lācē- ni un spēļu veltni, klusū un mierīgi sēd, galdīdamī- kas tad notiks tālāk, ir al- mirstas nerātnības, prieks skraidelēt.

Ar īsu uzruni pie klā- esošajiem krievu un latvie- ūsu valodā vēršas pagasta Tautas deputātu padomes nrakstītāja Zoja Aga- fonova. Tad mazie zēni un meitenes tiek aicināti priekšā uz skatuves, kur stāv ar kļavu lapām rotā- tas šūpoles, kurās visus pēc kārtas izšūpo Ivanovu lau- lātās pāris, beiži diktōrēs- ba to laiku lasa speciāli katram gaviņiekam izrau- dzītus tekstu — dzejas rindas par gaiši un laimī- gu bērniņu, kas katram bērnam ir viņa vispirmās

tiesības, tad mazie jubilāri saņem ziedus un dāvanas, ko sagatavojuši agrofirmas arodorganizācijas komite- ja.

Tā kā ēna pārslīd svētku noskaņojumam, kad neat- saucas daudzi bērni un nenāk saņemt aplieciņu. Tie ir galvenokārt bērni, kuru vecāki strādā pilsētu rūpniecībā, lai ari turto, tāpat kā pa saimniecību, bija no- rikoti autobusi. Lai varbūt bērniņas svētki nav nekas dižs, taču mazie cilvēcīni prot tos pieņācīgi novēr- tet. Papriecāties. Kādēl vienīm liegt šo iespēju?

Pēc svinīgās čelas bija koncerts, to sniedza Daugavpils ceļnieku kultūras pils bērnu baleta studija. Tad sāvīnojums no zāles pārcēlās uz skatuvi, kur uzstājās otrs un vecākais klasu skolniecītes. Tāpat ar visu sirdi un dvēseli pār- dzīvojot, lai viss izdots. Lai «neizsistos» no P. Cai- kovska mūzikas ritma, lai izdots kā nākas noēdot mūzikā un dejas rakstos pārceltās pazīstamās pa- sakas. Viss izdevās, un ska- néja sirsniņi aplausi.

„Arumam“ — dziļu arumu!

Mūsu agrofirmas laikraksts bija pirmais šāda ti- pa izdevums republikā, drīz atradās «brālis» — Ādažu agrofirmā. Pie save laikraksta gribēja tikt arī agrofirma «Uzvara». Bauskas rajonā, bet tas nebija tūk vieglī — sarežģīta izrādi- jas atļaujas sanemšana. Tik

vien bija iespējas, kā iz- dot vienu ar rakstāmāsi- nu apdrukātu lapu ar no- saukumu «Uzvarietis». Bet nu pēc 15. maija agro- firmā iznāk īsta avize ar nosaukumu «Arums» — pēc jaunās kārtības, lai varētu izdot savu laikrak- stu, ir vajadzīga tikai li-

cence, ko izsniedz apvienī- ba «LITTA».

Bauskā kopā ar rajona laikrakstu «Bauskas Dzī- ve» iznāk agrofirmas «Arums». Tas ir bezmaksas, tiek izplatīts tikai fir- mas uzņēmumos un saim- niecībā, metiens ir gandrīz pusotra tūkstoša eksemplā- ri.

ru latviešu valodā. Redak- tors Ivars Bušmanis domā, ka šis izdevums jāsapņem katrā mājā, jo tajā tiek publicēti valdes lēmumi, rīkojumi un tamlīdzīgas ziņas, kas jāzina agrofir- mas laudīm.

Dzīli arumu, trešās mūsu brāli «Arum»!

Kardināla bēres

Tik daudz cilvēku Anglo- nas bazīlīkā pēdējos gados pulcējas tikai katolu gal- venajos svētkos 15. augus- tā. 29. maijā tūkstošus tī- cīgo un citādi domājo- so dažādu konfesiju garīgās personas no tuvas un tālās apkaimēs seši sapulcīnāja sēras — Latvijas pirmā kardināla Juliana Vaivoda, cilvēka, kurš bija apveltiis ar lielu garīgu bagātību.

mūsu novadnieka izvadiša- na pēdējā virszemes gaitā. Kardināls no mums aizgājis 195. dzīves gadā, neno- dzīvojot līdz savas jubile- jas dienai — 18. augustam.

Skīrnes no sīrmā dvēse- lu gana bija ieradušies laudis no Preili un citiem rajoniem, vadošās garīgās personas no Maskavas, no Ukrainas un Baltkrievijas, no Lietuvas un arī no Po-

lljas, Latvijas valdības pārstāvji, rajona vadītāji. Kamēr bazīlīkā riteja diev- kalpojumi, kamēr tika no- turēti aizlūgumi un mesas, kamēr cilvēki atvadījās no sava kardināla, lija lie- tus, it kā apraudot aizgā- lēju, bet kad zārku ar vi- na mirstīgajām atliekām sāka nest uz mūžīgās atdu- sas vietu bazīlīkas dārza košākajā stūrī, tas pārstā- košā un cauri mākoniem sā- ka parācīties maiga saule.

Izskaņēja atvadu runas latviešu un poļu valodā,

Neatkarīgo arodbiedrību I kongresā

Agrofirmas «Sarkanais Oktobris» arodkomitejas priekšsēdētāja Tatjana Gromova bija viena no septiņiem delegātiem, kas pārstāvēja Preiļu rajona agrorūpnieciskā kompleksa darbinieku arodbiedrību Latvijas Brivo arodbiedrību I kongresā, kas notika Rīgā 25. un 26. maijā. Tūlīt pēc atgriešanās palūdzām viņu mazliet dalīties iespaidoš par kongresa gaitu. Tatjana Gromova nāstātīja:

Par vispatīkamāko ūki kongresa iespaidu gribētos nosaukt to, ka mūsu vispārējās politizācijas laikā, kad Latvijas neatkarības Deklarācija daļēji sašķelusi sabiedrību divos pretpolos, arodbiedrību kongress nebija nekādas dalīsanās pēc politiskās pārliecības. Apspriedām visbutiskākos profesionālās savienības jautājumus, pieņemām statūtus, ievēlējamā vadību. Uz kongresu bija ieradušies ciemiņi no Lietuvas, Igaunijas, un Dienvidslāvijas Federācijas, Makedonijas Republikas, kuru apsveikumus silti uzņemām.

Kongress bija pietiekami daudz iespēju arī domu plurālismam. Vairākums, piemēram, neatbalstīja mūsu — lauksalmnieku — priekšlikumus, vispirms norādīt arodbiedrību XIII

kongresu, uz kuru mēs fakiski bijām izvirzīti par delegātiem, un uzreiz sāka brīvo arodbiedrību I kongresu. Diezgan nepatikamu iespaidu atstāja situācija, kad kongress — atkal ar balsu vairākumu — nolēma nedot vārdā izskatāmo Jautājumu apspriešanā republikas Strādnieku savienības pārstāvjiem, kas mūsu kongresā piedalījās nevis kā delegāti, bet kā viēsi. Pēc pirmā pārtraukuma viņi atstāja zāli.

Interesantākās kongresā man likās debates, kurās delegāti izteica ne tikai daudz kritisku piezīmi par iepriekšējo darbu, bet arī ierosinājumus, kā turpmāk to organizēt labāk. Ieteikmīgāk, lai darba cilvēki patiesi sajūstu arodbiedrības kā savu atbalstu. Nopietni tika apspriesti statūti, tos pieņēma tikai ceturtajā redakcijā. Daudz iebilžu izskanēja pret streikiem šajā ekonomiskās krizes situācijā, tomēr kopumā arodbiedrības pieņēma lēmumu neizslēgt streikus no savu ciņas veidu arsenāla kā galēju līdzekli. Latvijas Brivo arodbiedrību savienības valdes priekšsēdētāja posteņā bija izvirzītas sevīnas kandidātūras. Ar balsu vairākumu atklātās vēlēšanās šajā amata tika atstāts iepriekšējais

priekšsēdētājs Andris Sī-
lins. Par vina pirmo vietnieci — tāpat no vairākām alternatīvām kandidātūrām — ievēlēja Brigitu Ābeli, par otro vietnieku — Andrei Zorgeviču. Jācer, ka šie cilvēki attaisnos uzticību un enerģiski vadīs mūsu arodbiedrību savienību.

Jaunie statūti paredz arī izstāšanos no tās, ja nereizdam tur reālu balstu. Izstāties var gan viena darba kolektīva, gan veselas nozares arodbiedrība. Tāpat mums dotas tiesības lemt, cik līdzekļu ieskaņāt arodbiedrību savienības padomes vajadzībām. Tātad tas jaunais vārdīnās «brīvās» jau tiek pieplūdīts ar saturu. Tagad, pēc PSRS Konstitūcijas 6. panta atcelšanas, stāvam blakus Komunistiskās partijas organizācijai nevis kā «vadāmie un virzāmie», bet kā līdzvērtīgi patneri, un mums nav vairs jāsniedz pārskati partijas bīroja sēdēs.

Pašlaik, tūlīt pēc atgriešanās, man nav vēl precīzas programmas, ar ko jaunu bagātināt mūsu arodkomitejas darbā. Bet skaidrs ir viens, — lai kongresa darba dienu spraigums pāriet uz mūsu ikdienu, tas atkarīgs ne tikai no mūsu vēlētājiem orgāniem, bet no katra ierindas arodbiedrības biedra aktivitātes.

8. KO DARIT PUTNU AUDZETAJIEM

Republikā ar putnkopību nodarbojas 14 putnu fabrikas un 46 saimniecības, no kuras daļējās vičēji liegūtas 246 olas. Pirma vieta šajā rādītājā ir Iecavas putnu fabrikai — 270, te broileru izaudzēšanai patēri 69,5 dienas. Kekavas putnu fabrikā šīm darbam patēri mazāk laika — 61 dienu.

Panākumu pamātā, protams, ir ēdināšana un tuvināšana. Lielā uzmanība veltīma proteīna saturam, bet ne bez nozīmes arī nestandarta barības līdzekļu pielietošana, minerālbarība, sevišķi — krīts.

Zinātnieki pierādījuši, ka jaunputnus var ēdināt ik pārdienas, tas ir, vienu dienu dot barību, otru — ne, izlietojot divas devas. Tas samazina čarba patēriņu. Iespējams ietaupīt arī elektroenerģiju. Dējvītām gaismas periods ir astoņas stundas, tad sekot desmit stundu ilga tumsa, pēc tam divu stundu gais-

Galvenā nozare

ma un četu stundu tumsas periodi, broileriem — divas stundas gaismas un divas — tumsas, periodiski atkārtojot. Tātad, apgaisojums nav vajadzīgs visu diennakti. Samazinās turklāt arī olu plīšana.

Izstrādāta, pārbaudīta un sākta pielietot hlorofila un karotīna pasta, dabīga, biokāliski aktīva barības piedeva, izgatavota no zaļās priežu koksnes:

— aizstāt A vitamīna preparātu,

— paaugstināt dējību un cālu šķilšanos,

— paaugstināt Ā vitamīna saturu olās,

— paaugstināt putnu rezistenci (izturību, neuzņēmību) pret slimībām.

— pazemīna barības patēriņu uz ražotās produkcijas vienību.

Hlorofila un karotīna pasta satur 600 — 1000 mlg % hlorofila, 20 — 50 karotīna, līdz 2500 C vit-

amina, līdz 500 E vitamīna (visur mlg %), B₁, B₂, B₆, K un D vitamīnus, mikro- un makroelementus, citas bioloģiski aktīvas vielas. Putnu barošanai izmanto 0,04 procentus no kopīga barības daudzuma, izšķidinot siltā ūdeni.

So pastu Veselības aizsardzības ministrija atlāvusi lietot arī cilvēkiem kunga čūcas ārstēšanā un enerģijas paaugstināšanai. Devu uz nažu gala izšķidiņa siltā pienā vai ūdeni, uzņem pirms ešanas, bet tonusa uzlabošanai — pēc ešanas.

0,5 litra burcīna maksā 2,90 rubļus. Informāciju var saņemt Rīgas rajonā, Salaspili, Rīgas ielā 111, telefoni — 942555 un 942100, vai Rīgas rajonā, Siguldā, Institūta ielā 1, telefoni — 967306 un 976313.

V. RUTKOVSKA

Govis bizo, slikti ēd zāli un norauj pienu.

29. jūnijs — Tihona diena, saule iet kļusāk (tihō), norimst putni.

30. jūnijs — akulina — ceļ uz augšu astes. Karsti, trūkst elpas, dienas pieder dunduriem, bet vākari — mušām un odiem.

(No krievu tautas ticējumiem)

LINU FABRIKA tiek pārstrādāta pēdēja stīrpa stiebriņu, drīz te sāksies kārtējie iekārtas remonta darbi un gatavošanās nākamajam celiņam. Lai arī blakām aug augumā fabrikas jaunie korpusi, vecie

šķiet kā līliputi pie milzīiem, tomēr līdz linu pārstrādes jaunajai sezonai tie vēl nebūs darba ierīdā.

Ar gandarijumu var atzīmēt, ka godam strādāju-

šas sievietes vienā no smagākajiem darbu iecirkņiem — stīrniņu ārstēšanā un sagatavošanā apstrādei mīstīšanas un kulstīšanas līnijā. Attēlā — gruda no Šķērīgām iecirknēm.

Lauku kalendārs

20. jūnijs — Fedots atnes siltumu, bet rudzi zelta vilni sāk mest. Tieki atzīmēta rudzu briešana, uz papuvēm ved mēslus, zeme to atceras.

22. jūnijs — asini izkaptis.

25. jūnijs — saules pagriešanās. Saule sāk iet preti ziemai, bet vasara — karstumam.

26. jūnijs — Akulina — ceļ uz augšu astes. Karsti, trūkst elpas, dienas pieder dunduriem, bet vākari — mušām un odiem.

Katolu baznīcas Latgalē

kabs. Tā bija Svētā Gara vārdā, katolu dzīve bija salīstīta ar Skaistkalnes un Jelgavas jezuītiem. Pēc viņu ordena slēgšanas Kurzemē, Jēkabpili dzīvoja sekulārie garīdznieki, pie baznīcas bija arī Svētā Gara klosteris, kam piecerēja sava zeme. 1817. gada izbeidza dārzbūvi, zemi paneļi un īali, kas te apmetās ap 1721. gadu. Baznīca nodegā 1773. gadā, 1873. gadā uzbūvēja mūra celtni, kurā dievkalpojumus noturēja un īali no bazilijānu ordena, katolu rīcībā daļa 1835. gadā celtā katedrālā. Tagadējā kiegeliņu baznīcu Jaunavas Marijas godam uzcēla pr. Justins Bogdanovičs, nodegā 1903. gada 7. aprīlī (otrais Lielā dienās), izglābā tikai Jau-

navas Marijas gleznu. Prāvesta Teofila Tomašcka laikā baznīcu atjaunoja (1903. — 1909. g.), to veica ceļu inženieris Kazimirs Zenuskis, romānu stilā ar 14 metru augstu torni, triju navu. 1869. gadā lietuvietis Olgerts Andrejuss izveidoja gipsa ornamentus sienām un griesītēm. Nopostīta I pasaules karā, atjaunota 1983. gadā, konsekējā bīskaps J. Rancāns. Dievgalda dzelzs kālumu pagatavoja Zīlānu devo kalējs meistars Cīlukā 1905. gadā, solus 1907. gadā izgatavoja meistars Slavinskis.

Pirma baznīcu SUBATE 1567. gada uzcēla luterāni, veltītu sv. Jura gōdam, muīžnieki ar varu kājotus spieda pāriet luterītbā, tas ilga 100 gadus. Pēdēji pats muīžturis Zībergs — Mikailis Plāters — Zībergs. Celta no laukakmeniem, bez torniem, senbazilikas stilā, vienā laikā no laukakmeniem brieķā uzbūvēts zvanu tornis. Lielajā altāri antipedijs ir kokgrīzums

misijs, no 1690. gada draudze bija vīnu aprūpe, kļuva par Ilūkstes filialbaznīcu, misija bija padota Daugavpils rezidencei. Avārijas stāvokli esošās baznīcas vietā 1728. gadā jezuīti uzcēla jaunu no koka, kas nepastāvēja ilgi. Jezuītu superiors Toms Karvackis 1763. gadā uzcēla jaunu. Jezuīti darbību izbēldza 1773. gadā, ieradās no Ilūkstes lazariņi un koka baznīcas vietā, kas bija celta uz kaplem, 1831. gadā uzcēla tagadējo mūru. Darbus subsīdēja grāfs Mikelis Plāters — Zībergs. Celta no laukakmeniem, bez torniem, senbazilikas stilā, vienā laikā no laukakmeniem brieķā uzbūvēts zvanu tornis. Lielajā altāri antipedijs ir kokgrīzums

«Pēdējās vakarinas» pēc Leonardo da Vinči galvenās gleznas — pr. A. Rimoviča radinieces Balules darbs.

Koka baznīca uz vēciem kapiem bija arī RUBENOS, jezuītu celtā 1759. gadā, atradās no tagadējās mūra gala durvīm pa labi aiz zoga, skaitījās Bebrēnes filiāle. Tagadējā ir akmenī būve, celta 1893. — 1884. gadā. Līdz 1908. gadam par prāvestu strādāja Adams Dobkevičs no Polijas, kāda bagāta radniece deva līdzeklus mācībām Pēterpili, arī jaunās baznīcas celšanai. Viens tornis, mūrus no ārpuses baista vairāki piloni, apmesta un krāsota, celta krusta veidā.

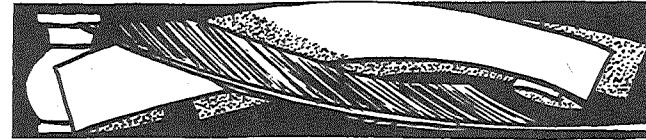
Jaunais Cēsis

1990. gada 2. jūnija

JAUNJELGAVĀ sākotnēji bija Skaistkalnes filiāle, koka kapella bija celta 1818. gadā sv. Ignācija godam. 1854. gadā pr. Jēkabs Kurkovīts Jaunjelgavā nopirka K. Kurenova māju un dāvaja baznīcai, kur ierīkoja nelielu kapellu. 1900. gadā Skaistkalnes prāvests Augustins Lukšo vecās kapellas vieta uzceļa skaistu koka baznīcu ar torni, veltītu Jēzus Kristus Sistā godam.

no šķeltiem akmeniem uzsākā baznīcas būvi, līdzekļus deva prāveste un muīžturis. 1910. gadā bija uzcēta, bet ne pilnīgi — trūka līdzekļi. Iesvētīja 1913. gadā. Izpostīta I pasaules karā. 1939. gadā par Sventes prāvestes prāvestu iecīlā Ant. Rimoviču, viņa pārziņā bija Grendzās baznīca. Samūrēja izlauztos mūrus, uzlika jumtu, ielikā durvis. Iogus. Atjaunošanu turpināja pr. Butura, 1933. gada 29. jūnijā, sv. Pētera dienā, noturēja dievkalpojumu. Iesvētīja Ilūkstes dekāns J. Samušs. Pēc II pasaules karā pr. Naglis iegādājās liejo altāri, ko izgatavoja meistars Vana-gelis, tājā ir liels krucifikss, ko veidojis pr. A. Rimovičs, turpat ir arī viņa veidotās sv. Pētera un Pāvila figūras. Griestī ir no koka, segi lokveidīgi.

AD. ERSS

Lisines upmalā

Patlaban nolija —
Vēl koki raso reti.
Zils miers zem niedrāja,
Melnis mūris saulei preti.

Dūc garām kamene,
Un smilgas saulē lokas,
Ka balta meitene
Pec ziediem izstiepj rokas.

Vai navā Māra tā?
Pēc lietus zāles svēta;
Kļūst plava gaišaka,
No viņas apmirdzēta.

RIJA UN KLETS.

Latgaliešu dzejnieka Da-
niela Greča gleznas repro-
dukcija.

LATGALITS (Fr. Kemps)

Dainas un kūkles

Soklt, broļi, sokit, mosas,
Kur palyka seni laiki,
Kur palyka boleleni,
Kur mosepas dzaltoneites?

Naradz valra bolelenu,
Kumeleņus sadlojūt,
Nadzērd cīma dzaltoneišu,
Skalstas dzīsmes, daļojūt.

Klusas pļovas, klusi meži,
Nūskumuši teirumeni...
Gaudi cīmi, gaudas pilis.
Gaudi vysi zemes styri.

Senok cīma dzaltoneitem
Auga rūzes dorzenūs...
Senok rūžu vainucenis
Vaira gūdam pīdarēja.

Senok meita dzīdotoja
Beja motes lapnumeņi...

Tautas goja garu celu,
Redzēt skaistū dzīdotoju.

Bosas kojas, sorti byudi,
Goīvā rūžu vainucens,
Teirumenā ganeidama,
Roksta boltu vyllainēti.

Skalsta bolta vyllainēte,
Skaista pate raksteltoja,
Joi tautēnas, breinojās,
Doncoj bāri kumeleņi.

Beja senok boleleni,
Gūdam cēja zūbenteņu;
Beja cīma dzaltoneites,
Gūdam pyna vainuceņu.

Kodēl tagad vainucenu
Mosas nalik galvenā,
Kodēl vairā nadzid dainu,
Ganeldamas teirumā?

Kodēl tagad boleleni
Capureites napuškoj?
Kodēl bāri kumeleņi
Pagalmeņus nadoncoj?

Kodēl vysi gaudos grima,
Kodēl dzīsmes apklausa,
Kodēl naskan vacos kūkles,
Kodēl sirdis atsola?

Sokit, broļi, sokit, mosas,
Kas slēgs valā dzīšmu
skreini,
Kas jems rūķa zalta kūkli,
Myusu zemi mūdynos.

Dzejnieks 1949. gadā
deportēts uz Sibīriju, kur
arī miris ar sirdstrikku.

ANTIS LICUJĀNIS

Mana zeme

Stūrlītis mazīns — lauki, pļavas, egles un
bērzzeme,
Piekalnīte, paleja un zila cēbess virs tām.
No sentāliem laikiem te priekšteču
tēvzeme,
Seit — Latvijas sīciņā daļa.

Citas man dzīmtenēs nav, tīk dārgas
zemes,

Tīkai te mieru es atgūstu vēl un vēl.
Daudz esmu gājis, redzējis, jutis un lēmis.
Bet atgriezies šurp — Latvijas sīciņā daļā.

Clemiņu krietnu gaidu ar prieku, istabā
vedu,
Cienastu labāko galdā steidzu tam likt.
Bet nedraugam slēpju, sirds neko nedod
Seit — Latvijas sīciņā daļa.

Tas bija 1913. gadā.
Kokorevā (tagad Tīlža)
Jaunlatgales aprīnki pie
skolotāja A. Sestula iera-
dās viņa draugs Adolfss
Erss. Viņš bija Rēzeknes
latviešu biedrības adminis-
trators, ko visi, pāzina kā
Bērziņu un tīkai retajam
bijā zināms, ka viņš ir
biedrības kora vadona un
teātra režisors, skolotāja
Otomāra Rūniķa brālis.
Viņš kā vientoņieks —
viduslaiku mūks — dzīvoja
savas vijoles un grāmatu
kaudžu sabiedrībā. Raugoties
uz šo savādnuku, grū-
ti bija pateikt, ka teiksmi-
nā ērkrozie Latgale ar
savu reliģiozo svētvinigu-
mu un pagātnes pilscīrupām
rosināja viņā dzejnieku.

Tā nu Ā. Erss ciemojās
Kokorevā, abi draugi un
vietējā intēlīgēncē nolema
sarikot zalužu svētkus ar
kora dzēdāšanu. Tāds pa-
sākums bija pilnīgi nedzir-
dēts un jauns, izvērtās par
Helēnotikum Latgale. Ar
savu klātbūtni tos pagodi-
nāja dzēdātāja Helēna
Kozlovska kundze, kas
iobrīc ciemojās pie Paz-
laukas dzīrvānieka Spa-
kovska netālu no Balti-

vas. Jaunie laudis iepazi-
nās un šī satikšanās kļuva
liktenīga abu dzīvē —
rakstnieks un dziedātāja
apprecējās, tas bija zināmā
mērā leģuvums arī visā
latviešu literatūrā, jo kop-
igie dzīves gadi A. Ersu
vēl vairāk pletuvināja Lat-
galei, rosināja viņa dall-
radē Latgales tēmu, Latgale
izpratni un mīlestību.

Kvantitatīvi Latgalei
veltīta apmēram trešā daļa
no Ā. Ersa plašās un daudz-
pusīgās daļrādes; divi agrīni
romantiskie stāsti
«No burvju kausa» un

«Rāzinas krūze», teiksmas
«Vecais dainotājs», daļa
dzējoju krājumā «Amora
dārzs», divi stāstu krājumi
«Latgales stāsti» un «Vecā
Latgale», trīs (no septi-
niem) romāni — «Miuznieki»,
«Krusts cejmālā» un

«Zemes balsis».

Ers bija viņa piemē-
tās uzvārds, īstais — Rū-
niķis, dzimis 1885. gada
12. Jūnijā (31. maijā) Če-
su aprīnka Ēžu pagasta Gi-
bēnos. Helēnas Kozlovska
sūpuļis kārts teptat Riebi-
nos — agrofirmas ciema
1895. gada 5. oktobrī

par kuriem dzējotās poēmas
viņš iespēja tai pašā žur-
rājā. Viņš maz runāja, bet
vairāk vēroja, un viņa po-
za likās miglainu sapnu
aplidoja. Pēc tam es viņu

Odumu Turkopuļi pīmynūt

So goda 26. martā aiz-
ritēja myužebā 100-tos
dzimšanas godskortas dīna
vinam, nu sovā laikā iā-
rojamā Latgolas kultūras
čarbinikim — Odumam
Turkopuļam. Sei dīna na-
tyka atzeimātā nīvnā re-
publikas periodiskajā iz-
davumā, nīvnā sareikoju-
mā it kai šys izcylais myu-
su preses darbiniks nikod
nabytu čeivojīs Latgolā
un niko nabytu izdarējīs
jos (reizē arī viss Latvi-
jas) lobā. Taitod vacu va-
cais izteicīns «pravīši sovā
zemē nateik cineiti» otkon
attaisnojis sevi.

Symā sakārā tod arī gri-
bu eisumā vērst uzmanei-
bu preses darbinīka O. Tur-
kopuļa dzeives gojumam,
par kuru kultūrvēsturniks
M. Bukš sovā (trymdā iz-
dūtā) latgalīšu literatūras
vesturē raksta:

«Odums Turkopuļs dzi-
mis 26. martā 1890. goda
Preiļu pogosta Dēļupē.
Presē rakstējis par zemku-
peibas jautojumim. Nu
1914. leidz 1915. godam
vadējis avizes «Dryva-
zemkupeibas pilykumu
«Orojs». Bejis īvālāts par
Satversmes sapulces lūce-
li. 1918. godā pīsadalējis
latgalīšu ortogrāfīas iz-
strošonās komitejā. Aiz-
stovejis veidukli, ka rak-
steibā Latgolā ir jopatur
tautysko latgalu runu.
1920. godā izdūd un redi-
ģej «Zemnika kalendāru»
un roksta brošūru «Tei-
ru mu idaleišana» (sakārā ar
nūtykušu zemes reformu
Latvijas breivvalsts laikā
— Ed. K.).

Kod 1919. godā Reigas
latgalīši izdūd avizi «Lat-
golas Vords» (kuru pīlnā
mārā var uzskatīt par
«Dryvas» teišu mantiniku),
par jos atbildējīg redaktori
vinbalsei gāja īvālāts Od. Turkopuļs, kurā jās
deklare ūjādus sovus mēr-
kus un uzdavumus:
«...skaidrot myusū laseito-
jim dzīmtines un tautas va-
jadzībās un uzdavumus un
apvīnotā sovstarpējā por-
sprīšonā mēklet pareizoku
celu dēl sovās labklojebas
sasnēgšanas — byus myusū
tyvokais mērķis. «Lat-
golas Vords» pīlēcis pi-
dzīmtines atjaunošanas un
kultūras celšanas dorba pēc
ispējas myusū dzīmto pū-
ses sabidryskos šķiras un
spākus. Pastyprynotā pā-
sādarbeibā un īelokā kūp-
darbeibā stosis, pēc ilga
pūsteišanas laika, pi-
ražeiga dorba, pi dzīmtines
atsvabynošanas un izkū-
šonās...» Pi štos dzīm-
ties vēssonas pretim lobokai
nokūtnei, mēs aicinosim
tolkā vysus myusū un myusū
labvēju spākus.»

«Latgolas Vords» laika
gaitā palyka par to laika
populārokū un izplateitokū
laikroktu Latgolā un jās
pastovēja leidz pat 1940.
goda 10. augustam, kod
iznoce pādejais numers.
Šū laikroktu labi pīmī
vins ūtrs nu vācīka goda
gojuma laudim vēl šūdin,
kaut gan vysi ir aizmērūsi
un napīmī jo pyrmo re-
daktori O. Turkopuļs. Ari
literatūrā par šū cīlvāku
var sameklēt ļoti skupas
ziņas, bet par dzeives pē-
dejū pīsmu vyspor nikas
nav zinomis.

Varbyut preiliši šymā zi-
nā var kū dareit. Šubreib-
tys ir ļoti svareigi. Myu-
sim ir jo īomyužinojošo dyžo
veira pīmīpa, mēs nadreik-
stom byut migaini un na-
veižeigi laikā, kod vysa
tauta ir pasamīduse, un
dora vysu napīcīšamā pa-
šapzinis atjaunošanai. Byu-
tu labi, ja to dzīmšonas
vīta pīstyprynotu pīmī
ploksti leidzeigu tai, kaidu
pagojušā godā dekšoriši
uzstodēja sovam nūvodnī-
kam — rakstnikam Alber-
tam Sprūdžam.

ED. KOZLOVSKIS,

Rēzeknē

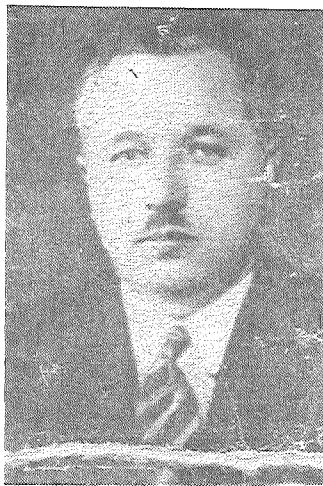
Viņi satikās zaļumballē

jīls savā romānā «Muižnieki», kas nesen izdots izdev-
niecībā «Zinātne», tajā va-

ram pazīt Latgali no Rie-
biņiem līdz pat Zilupei.

A. MEZMALIS

Juris Pabērzs

(Sakums laikraksta (20. numurā)

Tomēr pavisam drīz šādu ilūziju palika arvien mazāk. Kādā no uzstāšanās reizēm, protestējot pret latgaliešu diskrimināciju pat vinu dzimtenei, J. Pabērzs atzīmēja: «Vidzemēs un Kurzemes tureigūs saiminiku dāli borīm teik syuteiti uz Latgolu par īrēdmāniem un valdīkumiem, lai te taiseitu speidūšu karjeru».

Bet vāi šāds stāvoklis

lieļā mērā nebija Latgale valdošās partijas un tās vadona darbības rezultāts? Tieks uzskatīts, ka Latvijas valdības lieļākā akcīja 20. gada sākumā — agrārā reforma — Latgalē noritēja galvenokārt pēc J. Pabērza receptēm. Rezultātā loti daudzi bezzemnieki un zemnieki, kuriem bija maz zemes, tā ari neuzlāboja savu bēdīgo stāvokli, bet ievejotama daļa valsts zemes fonda šeit nokļuva spekulantu un citu šaubīgu personu rokās. Lai ari nav pa-

mata uzskatīt, ka tieši pats J. Pabērzs nevēlējās progresa un uzplaukumu savā novadā, tomēr var piekrīt klerikālajam laikrakstam «Latgolas Vords», kurš rakstīja: «Zemnieku partijas nūpalni un grāki pīdar Pabērzmā».

Pēc Latgales Zemnieku partijas katastrofālās sagrāves pirmajās Saeimas vēlēšanās 1922. gada oktobrī (tā ieguva tikai vienu vietu) J. Pabērzs pāriet darbā uz Latgales apgabala tiesu par vicepriekšsēdētāju. Pakāpeniski viņš zaudē savā partijā vadošo stāvokli, tomēr jaunais līderis Vladislavs Rubulis mēģina uzveit vinam visu atbildību par neveiksni. J. Pabērzs spieši atteikties no partijas laikraksta redīģēšanas. Intrigu cēl partijas iekšiene viņš nedabū deputāta mandātu uz otro Saeimu, kaut ari viņam ir labas rezerves (J. Pabērzs vrot gūt mācībā, no pagātnes klūdām). Tajā pašā 1925. gada rudenī sākas viņa kontakti ar saviem agrāk nesamierināmajiem ienaidniekiem — Latgaliešu demokrātu partijas galvu Francī Trasunu un viņa brālādu Jezupu Trasunu. Darba partijas. «progre-

sistu») līderi.

Iespējams, ka šo tuvināšanos veicināja arī aizvainojums par V. Rubuļa intrīgam. Taču galvenais cēlonis, kāpēc J. Pabērzs sarāva sakarus ar paša radiāto partiju, bija viņa dzīlā neapmierinātība ar Latgales nevienlidzīgo stāvokli Latvijā. Viņš jau sen protestēja pret V. Rubuļa acīmredzamo orientāciju uz labējām aprindām un katolu garīdzniecību, kas pārāk cieši balstījās uz Zemnieku savienības politiku. Pēc J. Pabērza domām, vienīgais Latgales glābiņš varētu kļūt tikai specīga liberalā bloka izveidošana ar populāru līderi, visdrīzāk, ar Francī Trasunu vadībā. 1926. gada aprīlī vecākais Latgales politikis nomira, tomēr situācija veidojās tā, ka varēja nodibināties progresīva apvienība, kurā J. Pabērzs varētu kļūt ievērojama figūra.

1926. gada 15. augustā brāli Juris un Sebastiāns Pabēri, Vikentījs Latkovskis un daži viņu piekrītīji tika izslēgti no Latgales Zemnieku partijas par «kaitīgu un bezatbildīgu agitāciju», ar kuru viņi it kā kompromitējuši partiju.

Kopā ar viņiem aizgāja arī četras partijas nodalas — Ambīlīmužas, Izabelīnas, Randaukas un dalēji Dagdas. Ta pašā gada oktobrī notikušajā Latgales Progresīvās tautas apvienības dibināšanas kongresā J. Pabērzs tika ievēlēts par vienu no jaunās organizācijas vadītājiem, bet decembrī beigās iegāja kreišķā P. Juraševska valdības sastāvā kā ministrs bez portfeļa.

Koalicijas kabinets, kuras vadošais spēks bija sociāldemokrāti, pastāvēja tikai nedaudz ilgāk par gadi. 1928. gada rudenī J. Pabērzs pēc apvienības sarakstiem kļuva par trešās Saeimas deputātu. Vēlāk viņu divas reizes lecēla par tieslietu ministru (1929. un 1931. gadā); laikabiedri atzīmē, ka viņš labi tika galā ar šo amatā. J. Pabērzs lekļuva ari ceurtajā Saeimā (1931. gads), šoreiz no Latgales Zemnieku progresīvās apvienības. Tomēr, kad tikko izveidotajā apvienībā notika šķelšanās (1932. gada oktobrī), viņš neizgāja no tās kopā ar salīdzinoši radikālo J. Trasunu, palikdam kopā ar konservatoru V. Rubuli, kaut ari agrāk

viens pret otru izjuta lielu nepatiku.

Atšķirībā no daudziem deputātiem, kuri izpildīja savus pienākumus tīri formā, J. Pabērzs bija samērā aktīvs parlamentārietis. Viņš ne vienreiz vien uzstājas kā Saeimas juridiskās komisijas referents. Laikām gan nebija neviens nopieluna juridiska rakstura jautājuma, kura izšķiršana viņš nelūgtu vārdu. Parasti viņa uzmanības centrā bija specifiskās Latgales problēmas, vai tā būtu cīpa ar plāsi izplatīto alkoholisko cīserienu ražosanu un tirgošanos (Juris Pabērzs uzskatīja, ka valīgā nokārtot valsts tirdzniecību ar alkohola izstrādājumiem, lai iedzīvotāji neno darbojas ar to izgatavošanu mājās), vai ari samēzgloti ipašumtiesibū jautājumi (Latgalē, atšķirībā no pārējās Latvijas valstis, darbojās pirmsrevolūcijas Krievijas civiltiesibū normas).

30. gadū sākumā Latvija, tāpat kā citās Eiropas valstis, iestājās vispasaules ekonomiskā krīze. Smagais saimnieciskais stāvoklis vēl vairāk pastiprināja politisko nestabilitāti.

(Nobeigums sekos.)

Latvijas meži

(Nobeigums.)

Mežus iedala piecās vecuma grupās: jaunaudzēs, kuras kopīgi, videjā vecuma audzēs, kur izcīrēt tikai sliktas formas vai bojātus kokus, briestaudzēs, ko sagatavo nocīšanai, pleaugušajās jeb cīrtamajās, un pāraugušajās, kur koki paši sāk atmirt un pasliktinās koksnes, ipašības. Latvijā koksnes ikgadējais pieaugums sastāda ap 3,1 kubikmetrus, rēķinot uz vienu hektāru.

Taganrējās mežu apsaimniekošanas un izmantošanas sistēmas pirmsākumi pastāv kopš 1957. gada, kad izveidota Latvijas Mežsaimniecības un mežrūpniecības ministrija, 35 mežsaimniecības, pārdēve-

Apdzīvības, tai pakļauto uznēmumu un organizāciju, kā arī Latvijas mežrūpniecības uznēmumu darbiniekus, pildot dienesta pienākumus, jānēsā tumši zils (parādes) vai pelēkzaļš (darba) formas tērps, uz piedurknem un apkakles zīmoņiem ir nozīmes (dažāda platuma svītras un zvaigznītes), kas norāda uz amatū.

P. SKUDRA

PREIĻU pilsētas parka daļa un dīķi, kas pietuvojas Daugavpils ielai, atbrīvoti no liekā apauguma. Jau agrā pavasarī gājēju

un braucēju acis prieceja gaišāka un svaigāka kļuvuši šī parka daļa, līdz ar to labāk izcēlās arī arhitektūras piemineklis krast-

malā — muīžas vecā stāļla sienu mūri. Tātad arī neliels darbs, kas veltīts apkalmes sakopšanai, dodaudz.

JAUNAIS CELŠ

Latraksts «Jaunais Celš» («Новий путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sākotnēji.

Redakcijas adrese: 228273, Preiļu rajona Riebini ciematā atrasts maks, piederošs kādam Galēni ciema iedzīvotājam. Zvanīt pa tālruni Riebini — 56737.

Pas. 512.
Met. 2000.

Iespējots Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražotānas apvienības Daugavpils tipogrāfija. Formāts — 1 nosacītā iespiedlokomē.

WEST GERMANY. MUNICH KATJA

APSVEICAM JŪNIJA

60 GADU JUBILEJĀ —

Martu Utināni — 30.

55 GADU JUBILEJĀ —

Moniku Skuteli — 04.

Antonīnu Jákovlevu —

17.. Antonīnu Loginovu —

27..

50 GADU JUBILEJĀ —

Annu Smuksti — 11.

Antoniju Silu — 15.

Antonīnu Stēbākovu —

17.

Nedzīvoļjet noskumusi,

Nenožēlojet, kas bijis,

Nezilējet, ka būs,

Glabājet to, kas ir.

Anūskovus — Jeļenu

Jegorovnu — 50 gadu un

Kuprijanu Konstantinoviču —

55 gadu jubilejā sveic Bu-

mažkinu ģimene, novēl labu veselību un panākumus!

LIDZJUTIBAS

Izsakām dzīlu lidzjutību

PETERA ZVIDRAS ra-

dītem un tuviniekam sakā-

ra ar viņa nāvi.

Agrofirmas «Sarkanais

Oktobris» kolektīvs

Izsakām dzīlu lidzjutību

Viktoram Čerņenko sakā-

ra ar MATES nāvi.

Linu fabrikas kolektīvs

Cienījamā Jeļena Anuškoval!

Sveicam Jūs 50 gadu jubilejā, vēlam stipru veselību, panākumus, prieku un dzīvesprieku!

Kopsaimniecības «Sarkanais Oktobris» valde un sabiedriskās organizācijas

Agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kopsaimniecība aicina darbā:

veterināro ārstu, veterināro feldšeri.

Nodrošina ar labiekārtotu dzīvokli, bērnudārzu, skolu, ir ēdināca, veikali laba satiksme.

Zvanīt pa tālruniem — 56738, 56737, 56893 vai ierasties personīgi.

Izsakām dzīlu lidzjutību PETERA ZVIDRAS raidītem un tuviniekam sakāra ar viņa nāvi.

Agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kolektīvs

Izsakām dzīlu lidzjutību

Viktoram Čerņenko sakāra

ar MATES nāvi.

Linu fabrikas kolektīvs

Redaktors A. RĀNCANS

SLUDINĀJUMI

Riebinu ciematā atrasts maks, piederošs kādam Galēni ciema iedzīvotājam. Zvanīt pa tālruni Riebini — 56737.

Redaktors A. RĀNCANS